HAMKORLIK - RIVOJLANISH ASOSIDIR!

AKBAR XUDOYQULOV,
Tuproqshunoslik va agrokimyoviy tadqiqotlar instituti
Matbuot kotibi

So‘nggi yillarda O‘zbekistonning xorij davlatlari bilan do‘stlik va hamkorlik aloqalari tobora faollashib bormoqda. Buni mamlakatimiz iqtisodiyoti rivojlanishining asosiy tarmog‘i sanalmish qishloq xo‘jaligi sohasidagi o‘zgarishlardan ham anglashimiz mumkin. Sohani yanada ravnaq topishi uchun tuzilgan ko‘plab qo‘shma loyihalar, bitim va kelishuvlar samarali hamkorlikning amaliy natijasi sifatida qayd etish mumkin.

Chunonchi, vazirlik tizimidagi o‘zining 100 yillik tarixiga ega Tuproqshunoslik va agrokimyoviy tadqiqodlar instituti tomonidan sohani rivojlantirish yo‘lida ko‘plab xorijiy davlatlar bilan halqaro aloqalar o‘rnatilib kelinmoqda. Hamkorlik natijasi o‘laroq olimlarimizning bevosita xorij mutaxassislari bilan birgalikdagi ama-liy harakatlari sohada ilmiy jihatdan tuproqlarda kechayotgan salbiy jarayonlarni tadqiq etish, klaster va dehqon fermer xo‘jaliklari, yerdan foydalanuvchilar faoliyatlarida uchrayotgan dolzarb muammolar o‘z vaqtida yechimini topmoqda.

Dunyoda va mamlakatimizda ro‘y berayotgan global iqlim o‘zgarishlari, ular natijasida yuzaga kelayotgan degradatsiya, sho‘rlanish, atrof-muhitni ifloslanishi kabi salbiy jarayonlar birinchi navbatda qishloq xo‘jaligimizga, shu bilan birga, tuproqlarimizga kuchli ta’sir ko‘rsatmoqda. Aynan yapon tuproqshunoslik sohasi olimlarining tajribasida esa bu kabi jarayonlarga qarshi kurashish borasida olib borilayotgan ilmiy-amaliy tadqiqot ishlari o‘ziga xosligi bilan ajralib turadi.

Yaqinda Qishloq xo‘jaligi vazirligi Yerlar degradatsiyasiga qarshi kurashish masalalari departamenti mudiri Oybek Soatov, Tuproqshunoslik va agrokimyoviy tadqiqotlar instituti direktori Shuhrat Bobomurodov hamda vazirlik mas’ul xodimlari Yaponiya davlatiga xizmat safarida bo‘lib qaytdi.

Rasmiy tashrif chog‘ida mutaxassislar eng avvalo tuproq sifati masalasiga asosiy e’tiborni qaratishdi. Yaponiyalik tuproqshunos olimlar tomonidan yerlar degradatsiyasiga qarshi kurashish va uning salbiy oqibatlarini yumshatish, sho‘rlanish, cho‘llanish va qurg‘oqchilikning oldini olish, bioxilma-xillikni asrab qolish, degradatsiyaga uchragan yerlarni qayta tiklashda tuproq unumdorligini saqlash hamda oshirishda olib borilayotgan agrotexnik va agromeliorativ tadbirlar bilan yaqindan tanishishdi.

Shuningdek, Tokioda Japan Conservation Engineering & Co.,Ltd Prezidenti Aikawa Yuji, ushbu kompaniya Bosh direktori Tanaka Kenji va Yaponiya Tuproqshunoslar Assotsiatsiyasi Prezidenti Dr. Satoshi Matsumoto bilan uchrashuv

o‘tkazildi va istiqboldagi hamkorlik masalalari muhokama qilingan edi.

Joriy yilda Tuproqshunoslik va agrokimyoviy tadqiqotlar institutiga «Japan Conservation Engineers & Co. LTD.» kompaniyasining menedjeri Yoshida Kazuyo (Yoshida Kazuyo), Tuproq bo‘yicha maslahatchi, professional injener Akiyama Nanako tomonidan «Fujimin» pereparatini O‘zbekiston yerlarida qo‘llash imkoniyatlari borasida keng miqiyosda muhokamalari bo‘lib o‘tdi. Ta’kidlash lozimki, Yaponiyalik mutaxassislar o‘tgan yildan buyon institut olimlari bilan qo‘shma loyiha doirasida Jizzax, Qashqadaryo va Surxondaryo viloyat hududlarida pilot ekin maydonlarida birgalikda amaliy ishlarni bajarishdi. Ilmiy-amaliy ish jarayonida ushbu pereparat nafaqat tuproqning xossa-xususiyatlarini yaxshilashi balki, o‘simlikni yaxshi rivojlantirib hosildorlikni oshirishi ham kuzatildi. Ana shu kutilgan najadan so‘ng har ikki davlat vakillari o‘rtasida kelgusi 5 yil mobaynida tuproqlarda kechayotgan degradatsiya, degumifikatsiya, sahrolanish va antropogen omillar ta’sirida ifloslanishi kabi salbiy jarayonlar, tuproqlar unumdorligini, ekinlar hosildorligini oshirish maqsadida memorandum imzolandi.

Mazkur memorandumda tuproqshunoslik sohasida milliy va xorijiy tajribalarni ilmiy tahlil qilish asnosida hozirgi zamon talablariga mos keladigan yangi qo‘shma loyihalar ishlab chiqish, tadqiqot ishlarini tizimli ravshda tuproq sharoitlaridan kelib chiqqan holda bioo‘g‘itni amaliyotda keng miqiyosda qo‘llash me’yorlarini ishlab chiqish, tadbiq etish va ular barqarorligi hamda samaradorligini tubdan oshirish, jahon andozalariga mos keladigan yangilangan tuproq tahlil markazlari tizimini yanada shakllantirib borish, klaster va yerdan foydalanuvchilar uchun seminar treninglar tashkil etish, tajriba almashish kabi rejalashtirilgan maqsad va vazifalar qamrab olingan.

Yana bir agrar tizimi bilan bog‘liq muhim masala, sohada halqaro hamkorlik aloqalarni yanada mustahkamlash borasida joriy yilning 7-8 sentabr kunlari Samarqand shahrida global oziq-ovqat xavfsizligiga bag‘ishlangan xalqaro konfrensiya bo‘lib o‘tdi.

O‘zbekiston hukumati tomonidan BMT Oziq-ovqat va qishloq xo‘jaligi tashkiloti (FAO)ning texnik ko‘magida tashkil etilgan mazkur konferensiyada 15 ta mamlakat qishloq xo‘jaligi vazirlari, 8 mamlakatdan vazir o‘rinbosarlari, 13 mamlakatning yuqori darajadagi diplomatlari va 30 dan ziyod xalqaro hamda ilmiy tashkilotlar, shuningdek moliya institutlari vakillari ishtirok etdi.

O‘zbekiston qishloq xo‘jaligini rivojlantirishning 2020-2030-yillarga mo‘ljallangan Strategiyasi qabul qilingan. O‘tgan besh yil davomida davomida mamlakatimizda qishloq xo‘jaligini transformatsiya qilish, sohani yangi bosqichga olib chiqish, agrar tarmoqni xizmat ko‘rsatishga, sohani ilm va innovatsiyaga asoslangan tizimga o‘tkazishga doir keng qamrovli tadbirlar, islohotlar amalga oshirilmoqda.

Mazkur xalqaro anjumanni tashkil etishdan maqsad esa respublikamizning oxirgi yillarda erishgan yutuqlarini, oziq-ovqat xavfsizligi borasidagi tajribalarini xalqaro hamjamiyat bilan ulashishdir.

Hamkorlikning davomi sifatida ushbu yuqori saviyada tashkillashtirilgan anjumanda Tuproqshunoslik va agrokimyoviy tadqiqotlar instituti direktori Shuhrat Bobomurodov tuproqshunoslik sohasi bo'yicha Yaponiya davlatining Totort University vakili Kristina Toderich bilan bir qator kelishuvlar asosida memorandum imzolashga erishildi. Bu esa o‘z navbatida yuqorida tilga olingan hamkor tashkilot bilan aloqalarga yanada mustahkam zamin yaratadi. Zero, hamkorlik aloqalari sohada rivojlanishni asosiy garovidir.

ISSN 2181-0826 3/2023 y.